

Лапко А.С., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна
Науковий керівник: **Ворона О.М.**, головний бухгалтер
ТОВ «Глосс Енд Рейтер», м. Чернігів, Україна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ МІЖ ВЛАСНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА НАРАХОВАНИМИ ДИВІДЕНДАМИ

Ключові слова: облік, прибуток, дивіденди, розподіл, власник.

Результати господарської діяльності підприємства, як очікується, передбачають отримання позитивних фінансових результатів у вигляді прибутку. Господарські операції відносно формування показників прибутку та його подальшого розподілу і використання мають бути належним чином облікованими за допомогою раціонального обліково-аналітичного забезпечення, що в ринкових умовах функціонування характеризується неабиякою актуальністю, і відіграє важливе значення в діяльності підприємства.

Питанням бухгалтерського обліку та аналізу розподілу та використання прибутку підприємства переймалася значна кількість провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Бутинець Ф., Лень В., Шеремет А., Кірейцева Г., Агафонова В., Реслер М., Загородній А., Попович В., Коновалова І., Сопко В., Чижевська Л., Лишиленко О., Малюга Н., Чумаченко М. та ін. Науковий доробок даних вчених, є особливо важливим, оскільки були сформовані концептуальні принципи обліку та контролю прибутку підприємства.

Незважаючи на це, первинний облік розподілу прибутку між власниками підприємства досліджений не в повній мірі, що зумовлює подальше вивчення в частині документального забезпечення та контролю за операціями із нарахування та виплати дивідендів власникам підприємства.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013 [1] під прибутком варто розуміти суму перевищення доходів над витратами, які визначаються за результатами звітного періоду.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.1999 (надалі – Інструкція №291 від 30.11.1999) [2] бухгалтерський облік прибутку здійснюється на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». За кредитом рахунку відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, а за дебетом – збитки та використання прибутку.

Згідно з Інструкцією №291 від 30.11.1999р. для нарахування та виплати дивідендів, які нараховані власникам простих та привілейованих акцій (часток у статутному капіталі) застосовується субрахунок 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами».

Загалом бухгалтерський облік розподілу прибутку між власниками підприємства за нарахованими дивідендами розглянутий у таблиці 1.

Оскільки в діючому нормативно-правовому забезпеченні України не регламентовано первинного документу, яким необхідно здійснювати облік розподілу прибутку між власниками підприємства за нарахованими дивідендами, то, на наш погляд, варто здійснювати фіксування даної операції за допомогою бухгалтерської довідки.

Бухгалтерська довідка – це первинний господарський документ, який складається бухгалтером підприємства або особою, яка відповідальна за ведення бухгалтерського обліку та засвідчує факт здійсненої господарської операції на певну дату.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-ХІV від 16.07.1999 [3] бухгалтерська довідка для набуття статусу первинного документу в обов'язковому порядку повинна мати наступні реквізити:

- назва документа (форми);
- дату складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;

- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються Національним банком України) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Таблиця 1

Бухгалтерський облік розподілу прибутку між власниками підприємства за нарахованими дивідендами

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн	Первинні документи
1	Прийнято рішення про виплату дивідендів власникам підприємства	441	443	100 000	Бухгалтерська довідка
2	Здійснено нарахування розміру дивідендів власникам підприємства	443	671	100 000	
3	Утримано із дивідендів податок на доходи фізичних осіб у розмірі 5%	671	641	5 000	
4	Утримано із дивідендів військовий збір у розмірі 1,5%	671	642	1 500	
5	Перераховано дивіденди власникам підприємства	671	311	93 500	Платіжна інструкція
6	Одночасно перераховано податок на доходи фізичних осіб у бюджет	641	311	5 000	Платіжна інструкція
7	Одночасно перераховано військовий збір у бюджет	642	311	1 500	Платіжна інструкція

*Примітка. Розглянуто підприємство на загальній системі оподаткування, платник податку на прибуток.
Джерело: розроблено автором на основі [1].*

Також, є доцільним затвердження даної бухгалтерської довідки на рівні підприємства за допомогою змін до діючого положення про організацію облікової політики, що підвищить організаційний рівень обліково-аналітичного забезпечення підприємства в цілому.

Пропонується здійснювати бухгалтерський облік розподілу прибутку між власниками підприємства за нарахованими дивідендами бухгалтерською довідкою, яка може мати наступний вигляд на рис. 1.

Наведений приклад бухгалтерської довідки ґрунтується на найбільш раціональному фіксуванні даної операції з урахуванням всіх критерій здійснення бухгалтерського обліку та забезпечення якості облікової інформації для формування ефективних управлінських рішень.

Отже за результатами проведеного дослідження:

- запропоновано здійснювати бухгалтерський облік розподілу прибутку між власниками підприємства за нарахованими дивідендами за допомогою бухгалтерської довідки, яка має бути складеною у відповідності до вимог чинного законодавства;
- акцентовано увагу на необхідності затвердження даного документу на рівні підприємства за допомогою змін до положення про організацію облікової політики на підприємстві;
- наведено приклад бухгалтерської довідки відносно обліку розподілу прибутку між власниками підприємства за нарахованими дивідендами, що можна рекомендувати працівникам облікової служби на підприємстві.

ТОВ «Чернігівські інсталяційні системи»
Код за ЄДРПОУ 12345678
14037, Україна, Чернігівська обл., м. Чернігів, вул. Івана Мазепи, буд. 123

Бухгалтерська довідка №1 від 10.05.2023р.

Місце складання: м. Чернігів

Підстава: протокол засновників №23 від 10.05.2023р.

За результатами 2022 року був отриманий позитивний фінансовий результат у вигляді прибутку до оподаткування на суму 180 135 грн. Дані фінансові результати були відображені у фінансовій звітності підприємства за 2022р. та Декларації з податку на прибуток за 2022р. і, відповідно, був нарахований податок на прибуток у розмірі 32 424 грн. (180 135*0,18), який 01.03.2023р. був перерахований до бюджету у повному розмірі.

Власниками підприємства прийнято рішення на підставі протоколу засновників №23 від 10.05.2023р. здійснити нарахування дивідендів у розмірі 100 000 грн. та виплатити їх протягом 5 робочих днів з дати протоколу.

В бухгалтерському обліку підприємства дані операції відображені наступним чином:

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Прийнято рішення про виплату дивідендів власникам підприємства	441	443	100 000
2	Здійснено нарахування розміру дивідендів власникам підприємства	443	671	100 000
3	Утримано із дивідендів податок на доходи фізичних осіб у розмірі 5%	671	641	5 000
4	Утримано із дивідендів військовий збір у розмірі 1,5%	671	642	1 500

Виконав головний бухгалтер *підпис*

Сідельнікова А.С.

Джерело: власна розробка автора

Рисунок 1 – Бухгалтерська довідка відносно обліку розподілу прибутку між власниками підприємства за нарахованими дивідендами

Список використаних джерел: 1. *Загальні вимоги до фінансової звітності: національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку від 07.02.2013 №73.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. 2. *Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 №291.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. 3. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 657

Семенюк Ю., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Гуріна Н.В.**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку та консалтингу

Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА ЙОГО РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, облік, забезпечення, управління.

В сучасних умовах глобального соціально-економічного розвитку особливого значення набуває обліково-аналітичне забезпечення процесу управління необхідною інформацією приймати обґрунтовані управлінські рішення. Сьогодні багато вчених працюють над